

فصل ۱

آشنایی مقدماتی با مفاهیم حسابداری صنعتی

هدف‌های رفتاری:

در پایان این فصل از هنرجویان انتظار می‌رود:

- ۱- مفهوم حسابداری صنعتی (بهای تمام شده) را بیان نمایند.
- ۲- اهمیت و کاربرد حسابداری صنعتی را شرح دهند.
- ۳- اصطلاحات متداول در حسابداری صنعتی را شرح دهند.
- ۴- جایگاه حسابداری صنعتی در واحدهای تولیدی را توضیح دهند.
- ۵- کاربرد حسابداری صنعتی در مؤسسات غیر تولیدی را توضیح دهند.
- ۶- وظایف حسابداری صنعتی را شرح دهند.
- ۷- عوامل تشکیل دهنده بهای تمام شده را نام ببرند.
- ۸- حساب کنترل کالای در جریان ساخت و عواملی که به این حساب بدهکار یا بستانکار می‌شوند را شرح دهند.
- ۹- نمودار گردش هزینه‌ها را ترسیم نمایند.

۱- شناخت حسابداری صنعتی

۱-۱- آشنایی مقدماتی با مفاهیم حسابداری صنعتی

در جهان امروز با گسترش و تنوع فعالیت‌های تولیدی و خدماتی، همچنین پیچیدگی روز افزون در زمینه تجارت و صنعت، لزوم تفکیک رشته‌ها و شاخه‌های تخصصی حسابداری احساس می‌شود. اهم رشته‌های تخصصی حسابداری به این قرار است.

۱- حسابداری مالی ۲- حسابداری بهای تمام شده یا صنعتی ۳- حسابداری مدیریت ۴- حسابداری دولتی
۵- حسابرسی ۶- حسابداری مالیاتی. در این قسمت به طور خلاصه در مورد بعضی از این رشته‌های تخصصی توضیح داده می‌شود.

* حسابداری مالی :

این رشته از حسابداری، روش ثبت رویدادهای مالی واحد تجاری و نحوه تهیه صورت‌های مالی و گزارش اطلاعات به گروه‌های ذینفع شامل (سرمایه‌گذاران فعلی و آتی، اعتبار دهندگان، مراجع قانونی، نهادهای دولتی و ...) مرتبط با واحدهای تجاری را دربر می‌گیرد.

* حسابداری مدیریت

مدیران واحدهای تجاری با استفاده از اطلاعات جمع‌آوری شده رشته حسابداری مدیریت، امکان برنامه‌ریزی، هدایت و کنترل عملیات واحد تجاری تحت نظارت خود را خواهند یافت. فعالیت‌های این رشته از حسابداری به صورت کلی در حوزه زیر مطرح می‌شود:

۱- **حسابداری عمومی**: شامل ثبت رویدادها، جمع‌آوری داده‌ها، تهیه گزارش جهت استفاده کنندگان سطوح مختلف مدیریت می‌باشد.

۲- **حسابرسی داخلی**: حسابرسی یکی از ارکان اساسی کنترل به شمار می‌آید. وظیفه حسابرسی داخلی، ارزیابی کارایی و کنترل هر یک از بخش‌های مختلف واحد تجاری نسبت به انجام وظایف معمول، گزارش یافته‌ها و ارائه پیشنهادها اصلاحی به مدیران ارشد می‌باشد.

۳- **بودجه بندی**: اطلاعات لازم پیرامون عملیات آتی واحد تجاری و زمان اجرای آن را مشخص می‌نماید و در این راستا لازم است، ابتدا برنامه ریزی عملیات با استفاده از اعداد و ارقام بیان شود. اجرای برنامه‌ها مستلزم صرف منابع مالی می‌باشد تا وجوه محدود واحد تجاری به بهترین نحو به مصرف برسد.

* حسابداری بهای تمام شده

عنوان کتاب حاضر حسابداری صنعتی یا حسابداری بهای تمام شده است. لذا از این پس به تشریح و توضیح عنوان مورد بحث می‌پردازیم.

۱-۲- تعریف حسابداری صنعتی

برای حسابداری صنعتی (حسابداری بهای تمام شده) تعاریف بسیاری ارائه گردیده است که دو تعریف زیر از آن جمله می باشد.

حسابداری صنعتی شاخه ای از سیستم اطلاعاتی حسابداری است که اطلاعات مربوط به هزینه های ساخت محصول برای استفاده در حسابداری مدیریت و حسابداری مالی را جمع آوری، پردازش و ارائه می نماید.

حسابداری صنعتی به شاخه ای از حسابداری اطلاق می شود که اطلاعات مربوط به عوامل هزینه را جمع آوری می کند، بهای تمام شده محصولات و خدمات را محاسبه می نماید، و همچنین از طریق تحلیل و بررسی هزینه های تولید اطلاعات سودمندی برای تصمیم گیری مدیریت فراهم می آورد و روش های تقلیل بهای تمام شده تولید از طریق تجزیه و تحلیل گزارش ها و بررسی شیوه های تولید را عهده دار می باشد.

۱-۳- اهمیت حسابداری بهای تمام شده

حسابداری بهای تمام شده با بکارگیری سیستم ها، روش ها و شیوه های متداول و مخصوص به خود، مدیریت را جهت برنامه ریزی، کنترل و ارزیابی نتایج عملیات مجهز نموده و نقش بازوی مدیریت در برنامه ریزی و کنترل فعالیت ها را ایفا می نماید.

این شاخه از حسابداری، مدیریت را در برآورد و جمع آوری اطلاعات مربوط به عوامل هزینه شامل (هزینه مواد اولیه، هزینه حقوق و دستمزد و سایر هزینه های تولیدی) یاری می نماید. این عمل به مدیران امکان می دهد تا جهت افزایش تولید با توسعه تأسیسات و تغییر ماشین آلات از طرق مختلف مانند خرید، تعویض، ساخت و یا اجاره تأسیسات و ماشین آلات جدید تصمیم گیری نمایند. همچنین برآورد و جمع آوری اطلاعات می تواند مدیران را در جهت کاهش تولید (در شرایط نامناسب) یاری نماید.

به طور مثال، اگر مدیران یک واحد تولیدی تصمیم داشته باشند تولید را افزایش دهند می توانند ماشین آلات مورد نیاز خود را به یکی از طرق زیر تهیه نمایند:

۱- خرید ماشین آلات جدید

۲- اجاره ماشین آلات مورد نیاز

۳- تعویض ماشین آلات موجود با ماشین آلات جدید

حسابداری بهای تمام شده می تواند با برآورد هزینه های لازم برای استفاده هر یک از شیوه های فوق، بهای تمام شده محصول ساخته شده در هر شیوه را نیز برآورد نماید. در این صورت مدیریت با در نظر گرفتن امکانات و محدودیت های واحد تجاری و با توجه به برآوردهای انجام شده در حسابداری صنعتی می تواند بهترین و باصرفه ترین راه ممکن را انتخاب و به مرحله اجرا در آورد. همچنین مدیران با استفاده از اطلاعات ارائه شده بوسیله حسابداری صنعتی، دوایر و مراکزی را که کارایی کمتری دارند و یا وظایف خود را به درستی انجام نداده اند، شناسایی می نمایند.

۴-۱- کاربرد حسابداری بهای تمام شده

به طور خلاصه وظایف حسابداری صنعتی عبارت است از :

- ۱- ایجاد روش‌ها و شیوه‌های اعمال کنترل در جهت کاهش معقول هزینه‌ها.
 - ۲- کمک به مدیران در جهت اجرای برنامه‌ها.
 - ۳- ارزیابی موجودی کالا (موجودی مواد، موجودی کالای در جریان ساخت و موجودی کالای ساخته شده) به منظور هزینه‌یابی و قیمت‌گذاری آنها و نیز ارائه روش‌های کنترل مقداری موجودی‌ها.
 - ۴- راهنمایی مدیریت در جهت تصمیم‌گیری‌های نهایی به منظور انتخاب بهترین راه حل از راه‌های موجود.
 - ۵- پیش‌بینی و برآورد هزینه‌های تولید برای یک دوره معین (از طریق تنظیم بودجه)
 - ۶- جمع‌آوری، تفکیک، ثبت و تسهیم هزینه‌ها.
- استفاده از حسابداری صنعتی و نتایج حاصل از آن تنها به مؤسسات تولیدی محدود نمی‌شود، بلکه مؤسسات غیر تولیدی شامل اکثر مؤسسات خدماتی (بیمارستان‌ها، مؤسسات آموزشی، شرکت‌های بیمه، شرکت‌های حمل و نقل بار و مسافر، عمده‌فروشان و ادارات دولتی) نیز می‌توانند از حسابداری صنعتی و نتایج حاصل از آن، جهت محاسبه بهای تمام شده خدماتی که ارائه می‌دهند و نیز جهت افزایش کارایی فعالیت‌های خود، استفاده نمایند.
- به عنوان مثال، در یک بیمارستان امکان محاسبه بهای تمام شده یک تخت بیمارستانی در مدت یک روز بدون در نظر گرفتن سایر خدمات ارائه شده به بیمار وجود دارد که آن را اصطلاحاً (تخت روز) می‌نامند. همچنین در یک واحد آموزشی مانند هنرستان‌ها و دانشکده‌ها با استفاده از روش‌ها و شیوه‌های موجود در حسابداری صنعتی می‌توان هزینه آموزشی یک دانش‌آموز یا یک دانشجو در یک ترم تحصیلی و یا حتی برای گذراندن یک واحد درسی و یا هزینه یک ساعت درسی در یک کلاس را محاسبه نموده همچنین شرکت‌های حمل و نقل بار و مسافر با استفاده از حسابداری صنعتی می‌توانند هزینه حمل و نقل یک تن بار و یا جابه‌جایی یک مسافر در طول یک کیلومتر را محاسبه نمایند. که اصطلاحاً به آن تن کیلومتر و یا مسافر کیلومتر گفته می‌شود.
- با توجه به مثال‌های ارائه شده به کاربرد حسابداری صنعتی در مؤسسات غیر تولیدی پی می‌بریم ولی مهمترین کاربرد حسابداری صنعتی محاسبه بهای تمام شده محصولات ساخته شده در واحدهای تولیدی است. به همین جهت مباحث ارائه شده در این کتاب عمدتاً به این موضوع اختصاص دارد.

۵-۱- اصطلاحات متداول در حسابداری بهای تمام شده

علوم و فنون هر یک دارای اصطلاحات خاص خود می‌باشند که با بکارگیری این اصطلاحات، درک مطالب مربوط به آن علوم و فنون ساده تر خواهد شد. بر همین اساس حسابداری بهای تمام شده نیز دارای اصطلاحاتی است که هر کدام نشانگر مفهوم خاصی می‌باشند. در این قسمت به توضیح بعضی از آنها می‌پردازیم تا فراگیری مطالب بعدی برای هنرجویان آسانتر شود.

۱-۵-۱- عوامل بهای تمام شده

هزینه‌های مستقیم هزینه‌هایی است که به آسانی آنها را به محصول معین ارتباط داد و هزینه‌های غیر مستقیم از هزینه‌هایی تشکیل شده ارتباط مستقیم با محصول تولید شده دارد.

عوامل بهای تمام شده که به آن عوامل، هزینه نیز گفته می شود، عبارت از هزینه‌هایی است که به صورت مستقیم و غیرمستقیم در ساخت محصول به مصرف می رسند. این عوامل معمولاً سه قسمت شامل مواد اولیه مستقیم، دستمزد مستقیم و سربار تولید تشکیل می شوند.

- مواد اولیه مستقیم

هر نوع مواد اولیه‌ای که یک جزء قابل شناسایی محصول را تشکیل می دهد مواد مستقیم نامیده می شود مانند چوب در ساخت میز

- دستمزد مستقیم

حقوق و دستمزد کارگرانی که به صورت مستقیم در تولید محصول نقش دارند مانند هزینه دستمزد کارگران برش چوب در تولید میز

- سایر هزینه‌های غیرمستقیم تولید

هزینه‌های غیرمستقیم تولید که معمولاً به آن، سربار ساخت و یا سربار تولید نیز می گویند، همه هزینه‌های تولید است که غیر از مواد مستقیم و دستمزد غیرمستقیم را دربر می گیرد.

بعضی از این هزینه‌ها عبارتند از: مواد غیرمستقیم (میخ در تولید میز) دستمزد غیرمستقیم هزینه دستمزد کارگران در تولید میز (هزینه اجاره کارخانه) هزینه استهلاک ساختمان، ماشین آلات و تأسیسات، هزینه بیمه شامل (بیمه کارخانه، بیمه های اجتماعی کارگران، بیمه بیکاری)، هزینه سوخت و روشنایی کارخانه، هزینه تعمیر ماشین آلات و تأسیسات کارخانه و هزینه نگهداری ماشین آلات و ساختمان و تأسیسات کارخانه.

۲-۵-۱- بهایابی و هزینه یابی

محاسبه بهای تمام شده کالای ساخته شده و محاسبه بهای تمام شده موجودی کالای در جریان ساخت را اصطلاحاً بهایابی (هزینه یابی) گویند.

۳-۵-۱- تولید

عبارت از، تغییر شکل و یا تغییر ماهیت مواد، طی مراحل مختلف به کالای ساخته شده است به طوری که پس از این تغییر، مواد خام دیگر شکل و ماهیت قبلی را نداشته باشد. به عنوان مثال، در کارخانه های ذوب آهن سنگ آهن را به آهن ورق، تیر آهن و ... تبدیل می نمایند.

۴-۵-۱- کالای ساخته شده

به محصولاتی گفته می شود که فرآیند تولید را طی نموده و اصطلاحاً تکمیل شده و برای فروش آماده باشند.

۵-۵-۱- کالای در جریان ساخت

به محصولات یا موجودی‌هایی اطلاق می شود، که ساخت آن هنوز به پایان نرسیده و تکمیل نشده باشند. به عنوان مثال: در یک پالایشگاه، نفت خام که به عنوان مواد اولیه می باشد در یک فرآیند تولید به محصولات و فرآورده‌هایی مانند بنزین هواپیما، بنزین سوپر، بنزین معمولی، نفت سفید، نفت گاز، نفت کوره، قیر و ... تبدیل می شود.

باتوجه به تخصصی شدن موضوع هزینه یابی و افزایش حجم فعالیت‌ها در مؤسسات تولیدی، همچنین لزوم تفکیک هزینه‌ها و محاسبه بهای تمام شده محصولات ساخته شده، به منظور دستیابی به اهداف مورد انتظار، ایجاد دایره

حسابداری صنعتی به موازات دایره حسابداری مالی ضروری به نظر می‌رسد. دایره حسابداری مالی وضعیت مالی مؤسسه را با ارائه گزارش‌های مالی (صورت سود و زیان، ترازنامه و صورت گردش وجوه نقد) منعکس می‌نماید. این گزارش‌ها عموماً برون سازمانی بوده و نشان‌دهنده این است که فعالیت‌های مؤسسه در طول دوره مالی چه نتایج کلی دربرداشته است. ولی دایره حسابداری بهای تمام شده به جزئیات فعالیت‌های دوایر تولیدی، مراکز هزینه و قسمت‌های مختلف می‌پردازد و نتایج به دست آمده را در قالب گزارش‌هایی مانند گزارش مصرف مواد، گزارش ساعت کار انجام شده، اوقات تلف شده، ضایعات تولید، همچنین قیمت تمام شده محصولات ساخته شده و در جریان ساخت و... در اختیار مدیران قرار می‌دهد که معمولاً گزارش‌های درون سازمانی محسوب می‌شوند.

۶-۱- حساب کالای در جریان ساخت

با توجه به مطالب یاد شده در مورد عوامل بهای تمام شده در مؤسسات تولیدی حسابداری تحت سرفصل حساب کالای در جریان ساخت و یا حساب کنترل کالای در جریان ساخت که در واقع حساب تولید محصول است، استفاده می‌شود. و هزینه‌هایی را که بهای تمام شده محصول را تشکیل می‌دهند (شامل مواد اولیه مستقیم، دستمزد مستقیم و هزینه‌های غیرمستقیم تولید) به بدهکار حساب کنترل کالای در جریان ساخت منظور می‌شوند. به عبارت دیگر، حساب کنترل کالای در جریان ساخت به ازاء هر یک از عوامل بهای تمام شده که در ساخت محصول به مصرف رسیده‌اند، بدهکار می‌گردد و پس از ساخت محصول در واحد تولیدی و انتقال آن به مراحل بعدی تولید و یا انتقال به انبار، بهای تمام شده محصول محاسبه و از حساب کنترل کالای در جریان ساخت خارج می‌شود. به عبارت دیگر حساب کنترل کالای در جریان ساخت معادل بهای تمام شده کالای ساخته شده، بستانکار می‌گردد.

کالای در جریان ساخت

xxx	بهای تمام شده کالای ساخته شده	xx	مواد اولیه مستقیم
		xx	دستمزد مستقیم
<u>xx</u>	کالای در جریان ساخت پایان دوره	<u>xx</u>	سربار ساخت
<u>xxxx</u>		<u>xxxx</u>	

مثال: یک کارخانه به تولید سه نوع محصول به نام محصول الف، ب و ج اشتغال دارد هزینه‌های اولیه این محصولات شامل مواد اولیه مبلغ ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال، دستمزد مستقیم مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال و هزینه‌های غیرمستقیم تولید (سربار ساخت) مبلغ ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

۴۰٪ از مواد اولیه، ۳۰٪ از دستمزد مستقیم و ۳۰٪ از هزینه‌های غیرمستقیم برای تولید محصول الف به مصرف رسیده است.

۳۵٪ از مواد اولیه، ۲۵٪ از دستمزد مستقیم و ۲۵٪ از هزینه‌های غیرمستقیم برای تولید محصول ب مصرف شده است. بقیه مواد اولیه، دستمزد و سایر هزینه‌های غیرمستقیم جهت تولید محصول ج مصرف شده است در پایان دوره مالی معادل ۸۰٪ از هزینه‌های تولید محصول الف و معادل ۷۰٪ از هزینه‌های تولید محصول ب و معادل ۱۰۰٪ از

هزینه‌های تولید محصول ج به کالای ساخته شده تبدیل گردیده است.
حساب دفتر کل و حساب‌های دفتر معین به صورت زیر تنظیم می‌شود.

کنترل کالای در جریان ساخت

۸,۳۵۰,۰۰۰	بهای تمام شده کالای ساخته شده	۶,۰۰۰,۰۰۰	مواد اولیه مستقیم
		۲,۵۰۰,۰۰۰	دستمزد مستقیم
<u>۱,۶۵۰,۰۰۰</u>	کالای در جریان ساخت پایان دوره	<u>۱,۵۰۰,۰۰۰</u>	سر بار ساخت
<u><u>۱۰,۰۰۰,۰۰۰</u></u>		<u><u>۱۰,۰۰۰,۰۰۰</u></u>	
		۱,۶۵۰,۰۰۰	مانده

کالای در جریان ساخت محصول الف

		دفتر معین	
۲,۸۸۰,۰۰۰	بهای تمام شده کالای ساخته شده	۲,۴۰۰,۰۰۰	مواد اولیه
	موجودی کالای در جریان ساخت	۷۵۰,۰۰۰	دستمزد
<u>۷۲۰,۰۰۰</u>		<u>۴۵۰,۰۰۰</u>	سر بار
<u><u>۳,۶۰۰,۰۰۰</u></u>		<u><u>۳,۶۰۰,۰۰۰</u></u>	
		۷۲۰,۰۰۰	مانده

$$۶,۰۰۰,۰۰۰ \times ۴۰\% = ۲,۴۰۰,۰۰۰ \text{ مواد اولیه}$$

$$۲,۵۰۰,۰۰۰ \times ۳۰\% = ۷۵۰,۰۰۰ \text{ دستمزد}$$

کالای در جریان ساخت محصول ب

۲,۱۷۰,۰۰۰	بهای تمام شده کالای ساخته شده	۲,۱۰۰,۰۰۰	مواد اولیه
		۶۲۵,۰۰۰	دستمزد
<u>۹۳۰,۰۰۰</u>	موجودی کالای در جریان ساخت	<u>۳۷۵,۰۰۰</u>	سر بار
<u><u>۳,۱۰۰,۰۰۰</u></u>		<u><u>۳,۱۰۰,۰۰۰</u></u>	
		۹۳۰,۰۰۰	مانده

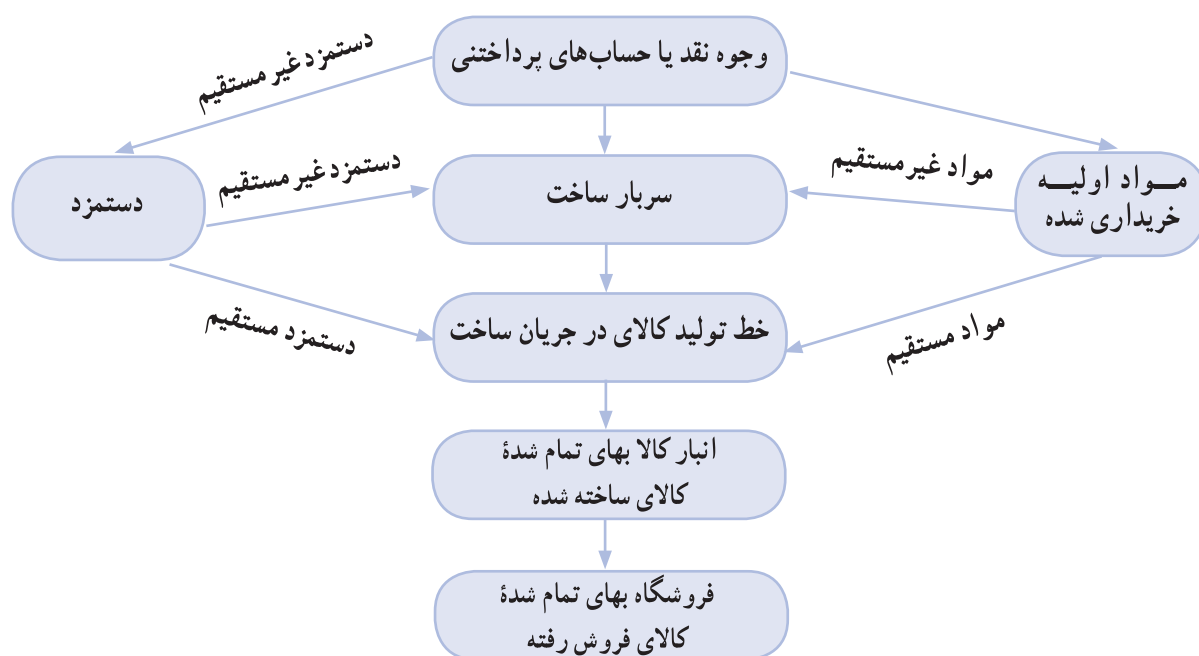
کالای در جریان ساخت محصول ج

۳,۳۰۰,۰۰۰	بهای تمام شده کالای ساخته شده	۱,۵۰۰,۰۰۰	مواد اولیه
		۱,۱۲۵,۰۰۰	دستمزد
		<u>۶۷۵,۰۰۰</u>	سر بار
<u><u>۳,۳۰۰,۰۰۰</u></u>		<u><u>۳,۳۰۰,۰۰۰</u></u>	

محاسبات	محصول الف	محصول ب	محصول ج	جمع
مواد اولیه مستقیم	۲,۴۰۰,۰۰۰	۲,۱۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰
دستمزد مستقیم	۷۵۰,۰۰۰	۶۲۵,۰۰۰	۱,۱۲۵,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰
سربار	۴۵۰,۰۰۰	۳۷۵,۰۰۰	۶۷۵,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰
				۱۰,۰۰۰,۰۰۰
جمع هزینه‌های تولید هر محصول	۳,۶۰۰,۰۰۰	۳,۱۰۰,۰۰۰	۳,۳۰۰,۰۰۰	
درصد	۸۰٪	۷۰٪	۱۰۰٪	
بهای تمام شده محصولات ساخته شده	۲,۸۸۰,۰۰۰	۲,۱۷۰,۰۰۰	۳,۳۰۰,۰۰۰	۸,۳۵۰,۰۰۰
موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره	۷۲۰,۰۰۰	۹۳۰,۰۰۰	۰	۱,۶۵۰,۰۰۰

باید توجه داشت که مانده حساب کنترل کالای در جریان ساخت، بهای تمام شده موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر محصولاتی که طی دوره مالی فرآیند تولید را به طور کامل طی نکرده باشند. به عنوان موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره در حساب کنترل کالای در جریان ساخت باقی می‌مانند. این محصولات در دوره مالی بعد تکمیل شده به مراحل بعدی یا به انبار کالای ساخته شده منتقل می‌گردند. چنانچه در یک کارخانه چند نوع محصول ساخته شود و یا اگر محصولات یک کارخانه در چند دایره تولید شوند، در دفتر کل یک حساب تحت سرفصل حساب کنترل کالای در جریان ساخت در نظر گرفته می‌شود. و در دفتر معین برای هر محصول یا برای هر دایره حسابی جداگانه تحت سرفصل‌های حساب کالای در جریان ساخت محصول و یا حساب کالای در جریان ساخت دایره در نظر گرفته می‌شود.

گردش هزینه‌ها از زمان تبدیل وجه نقد به سایر عوامل تا تبدیل کالای فروش رفته به وجه نقد در نمودار زیر تشریح می‌گردد.

نمودار ۱-۱- گردش هزینه‌های تولید

چند نکته ضروری:

- ۱- بخشی از وجوه نقد یا حساب‌های پرداختی که مربوط به دستمزد مستقیم است به حساب کنترل کالای در جریان ساخت انتقال می‌یابد و همچنین دستمزد غیرمستقیم به حساب سربار ساخت منتقل می‌شود.
- ۲- مواد اولیه به صورت نقد یا نسیه خریداری می‌شود که در این زمان مواد اولیه که جزء اقلام دارایی است به حساب موجودی مواد، بدهکار می‌گردد و تا زمان مصرف در تولید باقی می‌ماند.
- ۳- مواد موجود در انبار به تدریج به مصرف می‌رسد که بخش مستقیم آن به حساب کالای در جریان ساخت و بخش غیرمستقیم آن به حساب سربار ساخت بدهکار می‌شود.
- ۴- پس از این که کالا تکمیل شد، بهای تمام شده کالای ساخته شده از حساب کنترل کالای در جریان ساخت به حساب موجودی کالای ساخته شده منتقل می‌گردد.
- لازم به توضیح است که حساب کنترل کالای در جریان ساخت و حساب موجودی کالای ساخته شده هر دو از اقلام دارایی‌هاست و در این گروه طبقه‌بندی می‌شود.
- ۵- هنگام فروش کالای ساخته شده، بهای تمام شده کالای ساخته شده از حساب موجودی کالای ساخته شده به حساب قیمت تمام شده کالای فروش رفته منتقل می‌گردد و در فاصله پایان دوره به خلاصه حساب سود و زیان انتقال می‌یابد. در نتیجه حساب موجودی کالای ساخته شده که یک قلم دارایی است، به حساب بهای تمام شده کالای فروش رفته که یکی از اقلام هزینه است منتقل می‌شود.

الف) پرسش‌ها

- ۱- سه رشته تخصصی حسابداری را نام ببرید.
- ۲- حسابداری مالی به کدام بخش از حسابداری می‌پردازد؟
- ۳- استفاده کنندگان از حسابداری مالی چه گروه‌هایی هستند؟ سه گروه را نام ببرید.
- ۴- مدیران واحدهای تجاری در کدام بخش از فعالیت‌های واحد تحت نظارت خود از امکانات حسابداری مدیریت استفاده می‌نمایند؟
- ۵- به طور کلی «حسابداری مدیریت» در کدام حوزه‌ها فعالیت دارد؟ دو مورد را نام ببرید.
- ۶- حسابداری صنعتی را تعریف کنید.
- ۷- اهمیت حسابداری بهای تمام شده را با ذکر یک مثال به طور خلاصه توضیح دهید.
- ۸- سه وظیفه از وظایف حسابداری صنعتی را نام ببرید.
- ۹- از حسابداری صنعتی در کدام بخش‌ها، (به جز بخش صنعت) استفاده می‌شود؟ سه مورد را نام ببرید.
- ۱۰- منظور از هزینه یابی چیست؟
- ۱۱- تولید را تعریف کنید.
- ۱۲- کالای در جریان ساخت به کدام محصول گفته می‌شود؟
- ۱۳- جایگاه حسابداری بهای تمام شده را شرح دهید.
- ۱۴- عوامل بهای تمام شده را نام ببرید.
- ۱۵- چهار نمونه از هزینه‌های غیر مستقیم تولید را نام ببرید.
- ۱۶- حساب کنترل کالای در جریان ساخت به ازای کدام یک از عوامل بهای تمام شده، بدهکار می‌شود؟
- ۱۷- حساب کنترل کالای در جریان ساخت به ازای کدام عوامل، بستانکار می‌شود؟
- ۱۸- مانده حساب کنترل کالای در جریان ساخت در پایان دوره، نشان‌دهنده چیست؟
- ۱۹- اگر یک کارخانه چند نوع محصول تولید کند، در دفتر کل و دفتر معین چه حساب‌هایی باید افتتاح گردد؟
- ۲۰- مواد اولیه جزء کدام گروه از حساب‌ها است و پس از خرید به کدام حساب، بدهکار می‌شود؟
- ۲۱- بهای تمام شده کالای ساخته شده که پس از تکمیل کالا محاسبه می‌شود، از حساب کنترل کالای در جریان ساخت به کدام حساب منتقل می‌گردد؟
- ۲۲- بهای تمام شده کالای فروش رفته در پایان دوره به کدام حساب منتقل می‌گردد؟
- ۲۳- بهای تمام شده کالای فروش رفته در پایان دوره به چه صورت گزارش می‌شود؟

ب) پرسش‌های چهارگزینه‌ای

- ۱- اگر در یک کارخانه چند نوع محصول ساخته شود، با حساب کالای در جریان ساخت در دفتر کل و دفتر معین به چه صورت عمل می‌شود؟
- الف) در دفتر معین برای تمام محصولات فقط یک حساب و در دفتر کل برای هر یک از محصولات حسابی جداگانه افتتاح می‌گردد.